

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVII, broj 15

13. travnja 2017.

cijena 200 Ft

Pred križom

*Grih si i nepravda,
muka i strpljenje,
tvrdo drivo prez života,
držiš mrtvo tijelo,
nekrivo raspeto.*

*Daj nam moći,
daj nam snage
da nosimo svoj križ
i na putu našeg žitka
da najdemo prav' smir.*

Marija Fülöp-Huljev

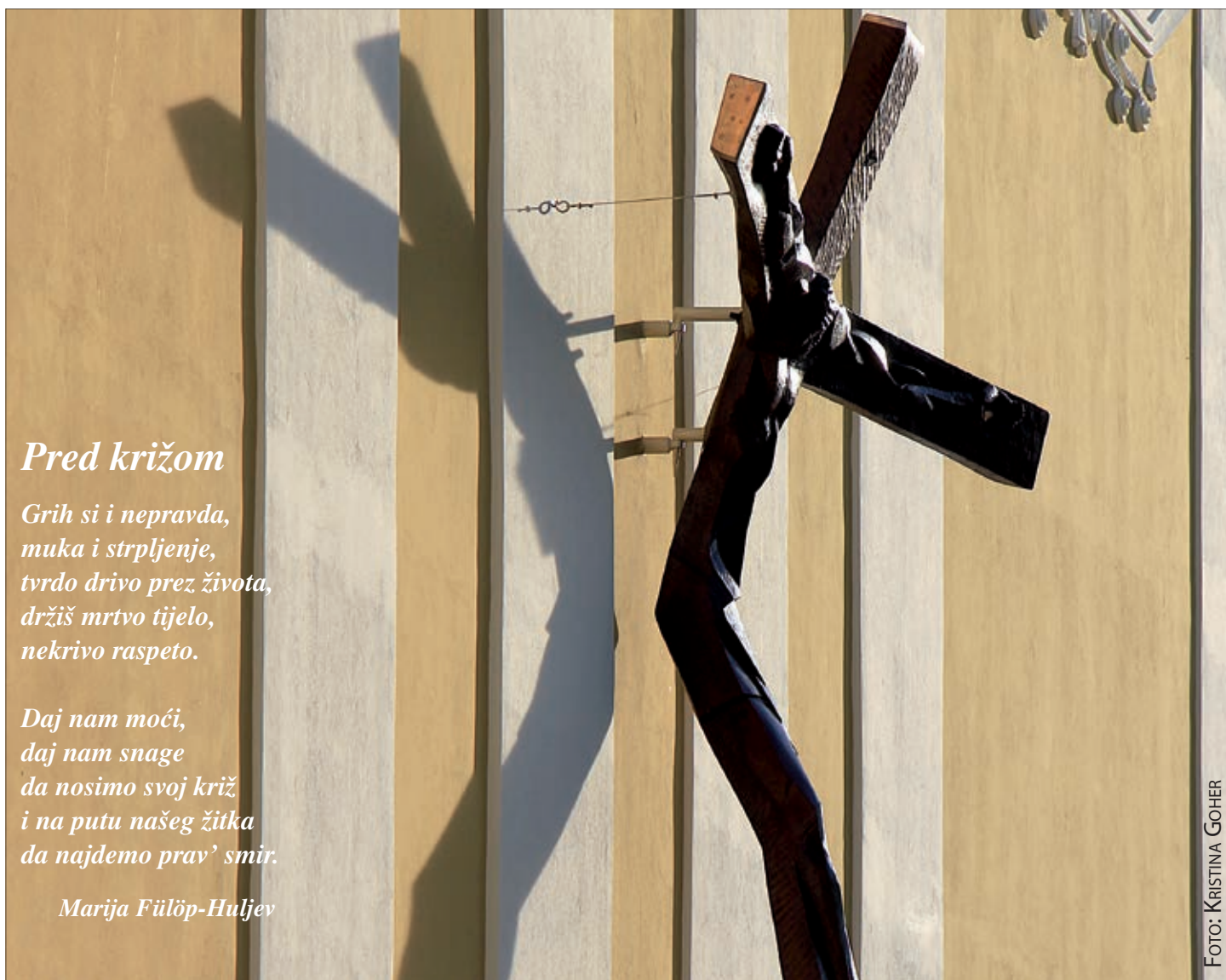

FOTO: KRISTINA GOHER

Udvarsko hodočašće

7. stranica

Moslavački kamen

8. – 9. stranica

Križevačke pisanice

12. stranica

Komentar

Iščemo se

Kako se staramo, sve već se dajemo svismo, ali nehotec najzad obrnuti. Ispitujemo si u ovakovu dobu, pred Vazmi svoje dušno spoznanje, znatiželjno kukamo u svoj žitak koji korak smo dobro, ali uprav krivo napravili, izmirimo sadašnju situaciju, ali svakako sa strahom gledamo najpr u nepoznato. S terorizmom, odurnošću, protesti, manipulacijom ljudi, korumpiranimi političari, strogom graničnom kontrolom, napetosti i jadi posuti dani ništ dobroga nam ne običavaju ako gledamo sve u globalu, tako da malo za hrabrenje i pojačanje samokritike ipak nam služu naši mjesni događaji, naš mali hrvatski zaprti svit koji se trudi opstati još i u ovom zloćudnom času. Tako nam je sjajio kusić stare domovine u kamenu, kojega su nam otkrili na petrovskoj ulici prošli misec i tako će nam zračiti i štacije petrovskog križnoga puta ovoga Velikoga petka, ke su u sredini nakinčene s mozaiki Jezuševe muke i s hrvatskim natpisi. Petroviska Hrvatska samouprava za izdavanjem brojnih knjig, kalendarov, izgleda, ovo ljeto si je izbrala drugi put u stvaranju dugotrajnoga, „vjekovječnoga“. Kako ta sivo-plavi granit s informacijami o dolasku Hrvatov u ove kraje dat će svim na znanje da smo negda ovde i mi živili svisni i žilavi Hrvati, daleko će i Kristuševu goristajanje i pobjedu nad grihi i zloćom nazvistiti sveta povidajka izdjelana s malimi kockicama u po štacija razdiljeni hižica, ka jur stoji uz cestu prema velikoj petrovskoj crkvi. Iščemo se i najdemo se u ovi kipi s našimi zemaljskim žitki, tugami i poteškoćami i vik sa zaufanjem puni dajemo ruku jedan drugomu. Tako minuli misec, kot sad u petak, prvi put u ugarskoj povijesti kot službeni svetak kad se ne mora djelati, poziv stoji za jedno društvo, za sve stanovnike sela da prepoznaju namjeru, trud i nakanjenje svih onih ljudi ki su izmislili, naticali se, napravili, skrbili se da se Petrovom Selu još jednoč prikdaju važni dari, da još jednoč ćutimo ku moć ima rič skupadržanje i kako more biti drago svim u srcu da će se vjerniki, stanovnici i Hrvati zopet obogatiti ne samo skupnim doživljajem nego i takovimi putokazi, ki jasno i svismo pokažu: gdo smo, otkud smo došli i kamo se pripravljamo... Iščemo se, ufajmo se, ne u zabludi!

Tiho

Glasnikov tjedan

U svijetu gdje Picassova Guernica i danas ima proročansko značenje, u kojem je čovjek čovjeku lupus, tj. vuk, pojava čovjeka koji radosno ide na križ za spas drugog čovjeka i u vjeri vječnoga života sve je upitnija. Tehnološka čuda i medicinska industrija načeli su mnoga pitanja na koja vjerski oci uzalud traže odgovore. A oni i nisu tako teški. Jer bit je u stvaranju zajednice koja vjeruje u sebe, čovjeka i Boga, temeljem čvrstih i jasnih načela prihvatljivih svim članovima koji su spremni ako je potrebno, ići i na „križ“ u nadi vječnoga spasenja.

Uskrs je na vratima, Veliki petak, Cvjetnicu smo proslavili mašući u zanosnom mnoštvu Spasitelju svijeta, pošto je Lazara vratio u život, kojeg smo tek nakon nekoliko dana ostavili samoga, izdajući ga. Jer tek načas povjeravalo je mnoštvo kako je moguć prijelaz iz tame u svjetlo, iz smrti u vječni život.

Priroda se budi oko koje marni roditelji izišući prašinu s njih i koji su se umorili od moljene su brojne već ocvali, a vinogradi otjerali prije tridesete polako spremanne čizme zamijenili

*Isus je život, sam nam kaže:
„Ja sam uskrsnuće i život:
tko u mene vjeruje, ako
i umre, živjet će. I tko god živi
i vjeruje u mene, neće
umrijeti nikada“
(Evanđelje po Ivanu 11, 17-37).*

nas, djeca voze bicikle vlaču iz spremišta, bripopravljajući kotače dugoga odmora. Izmolitve, bademi su obrezani... zimu smo tak dana. Zimske kamo u ormar, a očišćemo lakšom obučom.

Kao i svake godine, pišem uvodnik, u tjednu u kojem slavimo blagdan Uskrsa. Iza mene su tjedni u kojima smo više nego inače razmišljali o križu, pa tako i ja. Iskušavali smo svoju snagu i veličinu tereta koji smo pokušavali nositi. Umorno smo klecali pod njim. Gubili strpljenje i grijehili u koracima.

Ili možda je to tek bila kušnja na koju nismo mogli naći odgovor? Naputak kako nismo dovoljno jaki u svojoj vjeri. Kako se moramo ojačati.

Isus je život, sam nam kaže: „Ja sam uskrsnuće i život: tko u mene vjeruje, ako i umre, živjet će. I tko god živi i vjeruje u mene, neće umrijeti nikada“ (Evanđelje po Ivanu 11, 17-37).

Razbojnik na križu moli Isusa: „Isuse, sjeti me se kada dođeš u kraljevstvo svoje.“ A on će mu: „Zaista ti kažem: danas ćeš biti sa mnom u raj“ (Evanđelje po Luki 23, 39-43).

Je li ste napunili svoju košaricu darovima uskrsnoga blagovanja? Je li ste umili svoje lice u laticama ljubičica? Je li ste mahali maslinovom granom i posvetili cicamacu? Sve su to pitanja koja mi se ovih dana pod teretom križa vrmaju po glavi. Ljepotu odgovora nalazim u Makovim stihovima koji me svake godine ponovno i ponovno podsjećaju na vječnost.

Ni život ni smrt ne pripada meni / Ja sam samo onaj koji je u sjeni / Onog što mu smrt ne mogaše ništa / Onog što pretoči se u stub / Sunčani / Ja sam samo onaj što iz svoje jeseni / Iz zatoka tvari iz te tvarne muke / U ona daleka sunčana počivališta / Pruža / Ruke. (Mak Dizdar)

Branka Pavić Blažetin

Priprema se godišnja skupština udruge Saveza Hrvata u Mađarskoj

U zgradi vršenske Šokačke čitaonice 30. ožujka održana je sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, koju je sazvao predsjednik Saveza Joso Ostrogonac. On je na sjednicu pozvao sve članove Predsjedništva i predsjednika Nadzornog odbora Miju Štandovara te nekoliko uzvanika.

Od šest članova Predsjedništva sjednici se odazvalo njih četvero.

Dana 30. ožujka 2017. godine članovi Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, uz predsjednika Ostrogonca, jesu predsjednikov zamjenik Arnold Barić, Jozo Solga (Podravina), Angela Šokac Marković (Bačka), Eva Išpanović (Budimpešta) i Edita Horvat-Pauković (Gradišće). Savezovo Predsjedništvo čine predstavnici regija u kojima djeluje Savez, a to su po Savezovu Statutu šest regija u Mađarskoj, uz predsjednika Saveza i zamjenika predsjednika Saveza. Članstvo svake regije ima svoga zastupnika u Predsjedništvu koje obavlja tekuće poslove između dviju skupština.

Dvije regije (Zala i Baranja) od posljednje skupštine, u travnju 2016., nemaju svoga predstavnika u Predsjedništvu (njega treba predložiti i izglasovati Savezovo članstvo na godišnjoj skupštini).

Sjednici Predsjedništva, 30. ožujka, od zasad šest članova Predsjedništva odazvalo se njih četvero, dvije članice nisu pribivale sjednici: Eva Išpanović i Edita Horvat-Pauković, koja je imala za cilj pripremiti Skupštinu udruge koja će se održati 28. travnja u Vršendi, a istoga dana Savez će u tom selu prirediti i svoju priredbu, petu godinu zaredom takozvani Gastro-kulturni dan. Raspravljalo se po ovim točkama prihvaćenoga dnevnog reda: Sazivanje skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj; Programi Gastro-kulturnog dana; Personalna pitanja; Razno.

Napomenimo da je na sjednici bila domaćica sastanka, predsjednica Udruge baranjskih Hrvata i predsjednica Hrvatske samouprave sela Vršende Marijana Balatinac sa svojim suradnici-

Zastupnice vršenske Hrvatske samouprave u ulozi domaćina

ma, a Savezov predsjednik pozvao je na sjednicu Enikő Kovač u ime Savezova članstva iz Zalske regije. Sjednici su pribivali predsjednik Hrvatske samouprave Mišo Šarošac i glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin te još nekoliko zainteresiranih.

Na skupštinu će u rokovima i po pravilima što ih određuje Savezov Statut biti pozvani svi Savezovi članovi, kako saznajemo, njih četiristotinjak, a najviše članova Savez trenutno ima iz triju regija: Bačke, Podravine i Baranje, a u manjem su broju zastupljeni članovi iz Zale, Gradišća i Budimpešte. Članstvo će u roku dobiti sav potrebni materijal, te će na temelju njega moći predlagati dopunu dnevnoga reda što ga mora prihvatiti skupština.

Predsjedništvo je usvojilo prijedlog dnevnog reda skupštine te izglasovalo objavu potrebnih dokumenata u tjedniku Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskome glasniku. Podijeljeni su zadatci oko pripreme Gastro-kulturne priredbe, i domaćinima Vršendanima i pojedinim regijama, a utanačen je i program nastupa folklornih društava.

Za sada izgleda da će nastupiti djeca i odrasli folkloriši iz Vršende te Ženski pjevački zbor iz toga sela te Orkestar Orašje, potom birjanska Hrvatska plesna skupina te kozarski Ženski pjevački zbor.

Predsjednik Ostrogonac reče da je Nadzorni odbor Saveza Hrvata u Mađarskoj – u sastavu: Mijo Štandovar, predsjednik, te članovi Robert Ronta i Martin Kubatov – nedavno zasjedao u Baji i pregledao djelatnost i račune udruge.

Saznali smo da će priredbu pomagati i Hrvatska samouprava Baranjske županije sa svotom od sto tisuća forinti te da će svaka regija kuhati posebno neki svoj specijalitet.

Bilo je riječi i o javnom pozivu Vlade Republike Hrvatske za predlaganje članova u Savjet Vlade Republike Hrvatske na prijedlog hrvatskih zajednica izvan Hrvatske, jer mandat dosadašnjih članova istječe. Hrvati u Mađarskoj imaju dva mjesta u Savjetu, a do sada su ih u njemu predstavljali Mišo Hepp i Franjo Pajrić. Zaključeno je da će udruga Savez Hrvata na skupštini predložiti za izbor svoje kandidate. Trebali bi to biti najpoznatiji i najistaknutiji predstavnici, kazao je predsjednik Ostrogonac.

Branka Pavić Blažetin

U zrcalu desetljetnog samoupravljanja

Jedno desetljeće premalo je u životu bilo koje narodnosne organizacije da bi mogla riješiti sva pitanja zajednice, ipak je to prva zaokružena obljetnica nakon koje se sagleda što je proteklo vrijeme donijelo sa sobom, u kojoj su mjeri postignuti ciljevi, na kojim je poljima najviše učinjeno, a na kojima treba još više proraditi. Serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin” upravo je lani navršila svoju desetu obljetnicu. Tijekom deset godina mijenjao se zakon o nacionalnim manjinama, odnosno sada već zakon o narodnostima, izborni zakon, sustav potpomaganja djelovanja narodnosnih samouprava, uvedena je diferencirana potpora na temelju donesenih odluka. Narodnosne samouprave svim tim promjenama trebale su se prilagoditi i možda je protekla pokoja godina uhodavanja. Da bi narodnosne samouprave pronašle sebe u sustavu, trebale su proći školu iskustva, jer „iskustvo je najbolja škola”.

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin” prvi put je ustanovljena 2006. godine na temelju ondašnjih Zakona o pravima etničkih i nacionalnih manjina. Do tada je djelovala u sastavu Seoske samouprave (tako su djelovale u većini pomurskih naselja), međutim valjani manjinski izborni zakon nije dao mogućnosti nadalje za takvu formu, nego je odredio da manjinska samouprava mora posebno djelovati (odonda je zakon već ponovno vraćen). Na prijedlog jednog od ondašnjih zastupnika serdahelska Hrvatska samouprava uzela je ime Stipana Blažetina želeći time postaviti spomen pjesniku, bivšem ravnatelju škole, javnom djelatniku koji je mnogo radio na očuvanju nacionalne svijesti. Od prvog sastava Samouprave dužnost predsjednika obnaša Stjepan Turul, rođeni Serdahelac, sada već umirovljeni nastavnik, koji već desetljećima aktivno radi na narodnosnom polju, a oko sebe

uvijek je imao zastupnike koji su po zanimanju bili uglavnom pedagozi i dobri poznavatelji hrvatskoga jezika. Sastav Samouprave tijekom desetljeća odredio je njezine glavne ciljeve, a to je bilo ispred svega čuvanje hrvatskog jezika, bilo u obliku narječja ili književnoga jezika, što je zapravo i uvjet za ostalo, za njegovanje hrvatske kulture, čuvanje tradicija, običaja i očuvanje nacionalne samosvojnosti. I serdahelska Samouprava trebala se prilagoditi promjenama, poput drugih narodnosnih samouprava, i uvijek je trebala pratiti tjeokove na tome polju. Kada se mijenjao manjinski zakon, odnosno sustav potpomaganja djelovanja, Samouprava je trebala pripaziti i na to da što bolje udovolji uvjetima, npr. sadašnja razina državne potpore za djelovanje narodnosne samouprave ovisi o broju narodnosnoga stanovništva u određenome mjestu. Prema tome serdahelska Samouprava

Predsjednik Stjepan Turul uručuje priznanje Hrvatske samouprave.

dobiva maksimalnu potporu, naime prema zadnjem popisu pučanstva 70 % mještana izjasnilo se pripadnikom hrvatske narodnosti. Narodnosna je samouprava i

Djeca na Plitvičkim jezerima, u organizaciji serdahelske Hrvatske samouprave

u tom pitanju bila nazočna delegirajući hrvatske pedagoge u odbor popisivača, smatrajući važnim da se treba na hrvatskom jeziku obratiti starijim naraštajima, da im se točno objasni narodnosna pripadnost i da zaista popisivač zapita i za one podatke koji nisu obvezatni. Kada je uvedena diferencirana potpora, trebalo je barem godinu dana da zastupnici shvate na koji način trebaju administrirati sve ono što u praksi provedu. Postupno su se u to uhodale pomorske samouprave, to su dokazala postignuća prošlogodišnjih potpora. U regiji dvije su hrvatske samouprave dobile po sto (kaniška i keresturska), umalo sto bodova dobila je i serdahelska, a ni ostale nisu previše zaostale. Zapravo financiranje po zadatku daje mogućnost narodnosnim samoupravama da uspiju ostvariti sadržajne programe. Dok nije bilo diferencirane potpore po zadatku, materijalnu potporu za djelovanje samouprave su potrošile na razne programe, no to je bilo premalo za veće projekte, sve je ovisilo o natječajima i često zbog toga programi se nisu ostvarili neprekidno. Diferencirana potpora dobar je temelj za provedbu sadržajnih programa, a ako se uz to mogu nabaviti još sredstva preko natječaja, samouprave mogu biti zadovoljne. Serdahelska Samouprava tijekom svojega djelovanja tijekom deset godina uvijek se trudila da novčana sredstva iskoristi na što učinkovitiji način, ipak, predsjednik smatra da nije postignut željeni rezultat:

– Tijekom deset godina zastupnici Samouprave većinom su bili pedagogi kojima, kao i meni, u prvom redu bilo je važno očuvanje hrvatskog jezika, bilo u obliku narječja, bilo književnoga jezika, i to je i danas tako. Trudimo se da naši programi budu isključivo na hrvatskom jeziku, jer se jezik sve

Na hrvatskom kvizu u Tjednu hrvatskoga jezika

više gubi, nažalost, problem je i to da iz naših sela sve manje djece izaberu školovanje na hrvatskom polju, čini mi se da za 5 – 6 godina imat ćemo problema i s hrvatskim kadrom u školama. Jednostavno treba reći da mladima hrvatski jezik nije prioritet, nego zapadni jezici, smatrajući da će s njima lakše zarađivati za svoju egzistenciju. Zapravo, naša Samouprava najviše je ulagala u mjesnu okružnu osnovnu školu koju pohađaju djeca iz 5 – 6 naselja. Od samih početaka našega djelovanja godišnje najmanje dva puta (a i više) raspisujemo im natječaje na hrvatskom jeziku, što uvijek i lijepo nagrađujemo, svake godine organiziramo za njih izlet u Hrvatsku, da ih motiviramo, za mladež smo organizirali kampove za javni život, za očuvanje tradicije, filmski kamp u kojima u dosta velikom broju sudjeluju i učenici iz matične domovine. Na svaku našu priredbu pozovemo vršnjake iz Hrvatske radi vježbanja jezika, organiziramo tečajeve jezika, utemeljili smo priznanja, od samih početaka dajemo godišnju stipendiju za učenike koji pohađa-

ju hrvatsku gimnaziju, osiguramo za ustanove hrvatske novine, po mogućnosti knjige, ponudili smo da isplatimo troškove državnog ispita iz hrvatskog jezika, dostupni smo na internetu, Fejsbuku, sve usmjeravamo na to da djeca što bolje nauče hrvatski jezik, a ipak nam se čini da ga sve više gubimo. Izgleda da pri rješavanju tog problema mjesne narodnosne samouprave ne mogu učiniti mnogo. Tu bi možda trebalo izgraditi sustav obrazovanja budućih intelektualaca na državnoj razini s vrijednim stipendijama, da bismo imali talentirane bilježnike, odvjetnike, načelnike, informatičare, dizajnere, nastavnike itd. iz naših redova. – kaže Stjepan Turul.

Mjesne narodnosne samouprave dobile su i takvu mogućnost da postanu održavatelji narodnosnih odgojno-obrazovnih ustanova. I serdahelska Hrvatska samouprava ponudila je tu mogućnost, informirala je o tome pedagoško vijeće, glede toga organizirani su forumi i susret s Ivanom Guganom, predsjednikom Hrvatske državne samouprave, međutim ustanova nije izrazila volju za takvu promjenu. Predsjednik smatra da je to zbog toga što još ni sami pripadnici narodnosnih zajednica ne shvaćaju da im je budućnost u vlastitim rukama. Današnji zakon o narodnostima odista pruža mogućnost za izgradnju kulturne autonomije, ali to samo zajednica može izgraditi. Hrvatska zajednica sama može najbolje uočiti probleme, sama zna pronaći i najbolje rješenje. Prema njegovu mišljenju dobro bi bilo povremeno provjeriti svrsishodnost svojih mjera kod određenih pitanja, uočiti teškoće i tako tražiti nove putove, naravno, češće nego na kraju jednog desetljeća, a to će učiniti i serdahelska Hrvatska samouprava.

beta

Studenti i srednjoškolci u Kampu javnog života SETA

Baćino

Predstavljena knjiga dr. Zoltána Fehéra

Dana 26. ožujka u baćkom selu Baćino predstavljena je nova knjiga na mađarskom jeziku dr. Zoltána Fehéra Bátya *települése és népi építészete* (u hrvatskom prijevodu: *Naselje i pučko graditeljstvo Baćina*), koja je objelodanjena u nakladi Prijateljskoga kruga kalačkih muzeja (Kallocsai Múzeumbarátok Köre) kao 18 knjiga u izdanju Kalačke muzejske rasprave. Urednik je toga djela Imre Romsics, ravnatelj kalačkog Muzeja „Viski Károly”, koji je ujedno i predstavio knjigu. Nazočne je u mjesnom domu kulture pozdravila načelnica sela

Ilona Žebić, a okupljenima se obratio i autor knjige, istraživač mjesne povijesti i sakupljač usmenoga stvaralaštva, između ostalog pjevne i glazbene baštine baćinskih Hrvata. Predstav-

lanje su uljepšali učenici mjesne osnovne škole i članice Izvorne pjevačke skupine, a u domu kulture okupilo se mnoštvo Baćinaca i iz obližnje Kalače.

„Knjiga je plod autorova 60-godišnjega sakupljačkog rada. Upravo zbog toga neposrednim opažanjem i zapisivanjem uspio je spasiti takve podatke koji se danas već ne mogu naći. Osim terenskih zapisa obilato objelodanjuje arhivsku i knjižnu građu te obiteljske dokumente. Prednost mu je i u tome što je od 1952. stanovnik Baćina, sudionik svakodnevice tamošnjega mikrosvijeta. U svome radu mjesne podatke stavlja u sveopće znanje mađarske etnografije. Umalo 500 fotografija, crteža, karata knjigu po sebi čine privlačnom, koju bi trebao poznavati ne samo svaki Baćinac nego ona može biti poučna i za istraživače struke” – stoji uz ostalo u kratkom sažetku knjige na hrvatskome jeziku. S. B.

Santovo

Trodnevna duhovna priprava za Uskrs

Uskrs je najveći kršćanski blagdan, dan kada se slavi uskrsnuće Isusa Krista. Pripreme za Uskrs traju od Čiste srijede ili Pepelnice četrdeset dana do Velike subote. Santovačka župna zajednica svake godine u korizmno vrijeme organizira trodnevnu duhovnu pripravu za Uskrs, koju vode gostujući svećenici. Tako je bilo i ove godine, od 27. do 29. ožujka, kada je hrvatska crkveno-vjerska zajednica u goste pozvala velečasnog Gorana Vilova, župnika iz obližnjega Bačkog Monoštora, koji je prvoga i trećega dana predvodio misna slavlja, te održao prigodne propovijedi i ispovijed vjernika na materinskom jeziku. Svoju prigodnu propovijed velečasni Vilov posvetio je izlaganju o sedam glavnih grijeha: oholosti, škrтости, bludnosti, zavisti, neumjerenosti u jelu i piću, srditosti i lijenosti, odnosno bogoslovnim i čudorednim krepostima vjeri, ufanju, ljubavi, razboritosti, pravednosti, jakosti i umjerenosti. S njime je suslužio santovački župnik Imre Polyák. Drugoga dana misno slavlje predvodio je santovački župnik, a prigodnu propovijed održao je katedralni župnik Ernő Fülöp, kancelar Kalačko-kečkemetske nadbiskupije. Sva tri dana vjernici su se okupili u nedjeljnom broju, možda i nešto većem, što svjedoči o lijepom odazivu i iznimnoj posjećenosti.

Dodajmo da se u Santovačkoj župi u korizmi svakog petka od 15 sati održavaju pobožnosti križnoga puta, naizmjenično na hrvatskom i mađarskom jeziku, odnosno u župnoj crkvi, na kalvariji u groblju i u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici. S obzirom da je posrijedi mađarska crkvena godina, ove su godine svi glavni obredi na mađarskome jeziku – za razliku od prošle godine kada se sve održalo na hrvatskome – a sporedni na hrvatskome. Tako se Pasija ili Muka Isusa Krista ove godine na hrvatskom pjeva samo na nedjeljnoj hrvatskoj misi na Cvjetnicu, a u Velikom tjednu hrvatski se pjeva i Plač proroka Jeremije. (S. B.)

Hodočašće Udvaraca i vjernika iz okolnih naselja

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Udvara, od 23. do 26. ožujka organizirano je hodočašće u poznata marijanska svetišta u matičnoj domovini: u Mariju Bistricu, Trsat i Ludbreg. Tom hodočašću, kaže nam predsjednica udvarske Hrvatske samouprave Marta Barić Rónai, odazvalo se tridesetak hodočasnika koji su snosili troškove četverodnevno boravka i dio autobusnih troškova, a dio troškova autobusa snosila je udvarska Hrvatska samouprava koja je bila organizator putovanja i brinula se za nesmetano odvijanje programa puta.

U rano zoru 23. travnja okupili su se hodočasnici i krenuli na put od udvarske katoličke crkve prema planiranom redoslijedu putovanja. U prijepodnevnim satima stigli su u svetište Mariju Bistricu, gdje su ih već čekali domaćini te su bili pozdravljeni na svetoj misi služenoj u 10 sati. Zatim su molili križni put na kalvariji iza tamošnje prekrasne crkve ovoga najposjećenijeg marijanskog svetišta u Hrvata.

Istog dana popodne hodočasnici su nastavili put prema gradiću Crikvenici gdje su zauzeli prenoćište. Smjestili su se i odmorili uz večernju meditaciju i izvrsnu uslugu izabranog hotela u kojem su boravili tri noći.

Drugi dan, 24. travnja, prijepodne krenuli su u Opatiju, u tamošnju franjevačku crkvu posvećenu Blagovijesti (Navještenju Blažene Djevice Marije) gdje ih je če-

kao fra Zvonko koji im je detaljno govorio o povijesti crkve. Slijedila je zajednička molitva, a fra Zvonko svoje goste ispratio je na put dajući im blagoslov. Istog su dana naši hodočasnici pogledali i crkvu sv. Jakova i Park Angiolina te se prošetali prekrasnim opatijskim šetalištem i obalom.

Popodne su se vratili u Crikvenicu. Imali su i vremena za razgledanje ovoga poznatog turističkog naselja. Neposredno u blizini hotela gdje su odsjeli, u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, u 17.15 pribivali su molitvi križnoga puta, a zatim i svetoj misi.

Treći dan hodočašća, 25. travnja, na sam blagdan Navještenja Blažene Djevice Marije, u jutarnjim satima otputovali su u svetište Gospe Trsatske udaljeno od njihova hotela tridesetak kilometara. U devet sati prijepodne molili su križni put, a vodio ih je novak, fra Matija. U deset sati bili su na blagdanskoj misi, gdje su bili posebno pozdravljeni i suočili se s radošću njihova dolaska sa strane crkvenih

otaca i vjerničkoga mnoštva. Nakon mise fra Matija im je pokazao crkvu i cijelo trsatsko svetište, kapelu zavjetnih darova, te riznicu. Imali su priliku pogledati i tamošnje zidine. Napomenimo da su slavili zajedno s ostalim vjernicima obljetnicu dolaska Čudotvorne Gospe slike u Trsat (1367. – 2017.). Naime, prije 650 godina papa Urban V. darovao je sliku Čudotvorne Gospe svetištu za utjehu vjernicima koji su u Loretu plakali za Svetom nazaretskom kućicom. Od tada se slika nalazi na oltaru trsatskoga svetišta i štuje se kao Majka Milosti ili Majka Božja Trsatska. Svetište Majke Božje Trsatske sedamstoljetno je mjesto osobitoga vjerskog i kulturnog događanja te vjerskoga okupljanja, ono je najstarije hrvatsko marijansko svetište.

Istoga dana u ranim prijepodnevnim satima naši su se hodočasnici spustili u Rijeku. Imali su vremena i za posjet kapucinskoj crkvi Gospe Lurdske, prošetali su se po riječkoj rivi i otišli do katedrale sv. Vida, koja je sagrađena kao samostanska crkva riječkih isusovaca i gdje se štuje "čudotvorno Raspeće".

U nedjelju, zadnjeg dana svoga hodočašća, u rano zoru su krenuli svojim domovima. Na povratku usput su zastali u Ludbregu, u svetištu Predragocjene Krvi Isusove, gdje su ih u 11 sati čekali vjernici, a svečanu svetu misu služio je preč. Josip Đurkan. On ih je posebno pozdravio i na-

pomenuo da se rado sjeća kako je bio u kolovozu na svetoj misi u Pečuhu na blagdan Snježne Gospe.

Obogaćeni doživljajima zajedničkoga korizmenog puta i zajedničkom korizmenom četverodnevnom molitvom, vratili su se ispunjena srca svojim domovima. Hodočašće je ostvareno i potporom Fonda Ministarstva ljudskih resursa.

Marta Barić Rónai & BPP

Moslavački kamen za Petrovo Selo

Spominak na staru domovinu i na predide Hrvate

Hrvatska samouprava Petrovoga Sela već je od lani nosila u srcu ideju, po predlogu zastupnika dr. Andraša Handlera, da za okrugli 470. jubilej prvoga spominjanja Hrvatov dotičnoga naselja u službeni dokumenti, postavi se spomen-kamen iz stare domovine. Do realizacije te neobične zamisli je došlo s materijalnom potporom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, velikodušnom ponudom Josipa Mazureka, direktora i vlasnika firme Moslavinakamen d. o. o. i klesara Imrija Mészárosa, tako da smo skupadošli na otkrivanje i blagosavljanje moslavačkoga monumenta, 19. marcijuša, u nedilju otpodne, kad je pred mjesnim Kulturnim domom daleko odzvanjala melodija, posvećena voljenom Petrovom Selu, u izvedbi tamburaškoga sastava Koprive i jačkarnoga zbora Ljubičica.

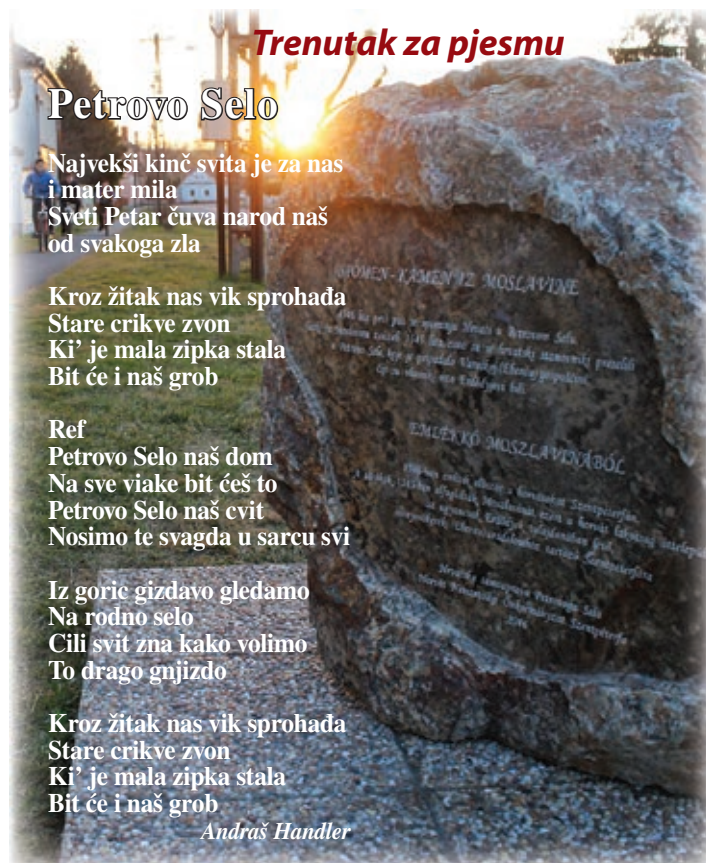
*„Petrovo Selo, naš dom, na sve viake bit ćeš to,
Petrovo Selo, naš cvit, nosimo te svagda u sarcu svi...“*

Uprav tako kot seoska himna je napustila ova melodija tamburaške žice, a i jačka gute u uvodu svetačnosti te nedilje, kad su stanovnici Petrovoga Sela i njevi brojni gosti konačno mogli ugledati spomen-kamen koji se je još jedno vrime shranjao pod bijelim platnom, okolo svezanom hrvatskom pantlikom. Zastupnik mjesne Hrvatske samouprave i idejni otac postavljanja kamena, dr. Andraš Handler je najprlje pozdravio časne goste dr. Gordana Grlića Radmana, veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti, Zsolta V. Németha, državnoga tajnika i parlamentarnoga zastupnika sela, Agicu Jurašić-Škrapić, načelnicu sela, kot i dr. Silviju Pisk, povjesničarku i ujedno i predsjednicu, ter člane Povijesne udruge Moslavine ki su došli jur dan prlje s Petroviščani skupa svečevati. Kasnije je zašao i Leo Radaković, načelnik partnerske općine Pinkovac, a nazočan je bio i dr. Mijo Karagić, počasni konzul Republike Hrvatske. „Hrvatska samouprava je jur duglje planirala da bi morala podignuti jedan spomenik onim Hrvatom ki su si morali u 16. stoljeću napustiti svoje dome, i koji su si našli dom ovde, u lipom našem Petrovom Selu“, začeo je moderator programa dr. Andraš Handler i nastavio: „Listajući knjigu o hištorigiji Petrovoga Sela, našli smo podatak iz 1546. ljeta. U jednom dokumentu se onda spominjaju prvi put Hrvati u Petrovom Selu. Onda smo mislili da je to skoro kot krugli jubilej toga spominjanja, 470 ljet, tj. pravo vrime da postavimo ta spomenik. Gledali smo, kako bi mogli najti dost pineza za to da ostvarimo naš projekt, i onda se je pojavilo naticanje Veleposlanstva Republike Hrvatske, i hvala Bogu pozitivno su reagirali na našu prošnju i mogli smo ostvariti ov naš san, zato vam velika hvala, veleposlaniče“, obrnuo se je peljač svečevanja i hrvatskom diplomatu, a njegove riči je pratio burni aplauz nazočnih. Kako je još rekao, po dosadašnjem znanju, predidi, preoci Petroviščanov su se preselili s Erdődyjevoga imanja s Moslavine bižeć pred Turki, u drugu grofovsku Varošku gospošćinu (Monyorókerék/Eberava), kamo je pripadalo i Petrovo Selo. Zavolj toga je bila i jasna namjera, tribi se povezivati s tim krajem i dovesti u Pinčenu dolinu i moslavački kamen. Spravišće s Josipom Mazurekom, direktorom kamenoloma IGM Moslavinakamen d. o. o., tako je bilo uspješno da on je zastunja ponudio komad granita. U to je pak najosnovnije podatke dvojezično uklesao od dolaska Hrvatov u Petrovo Selo, Imre Mészáros, petroviski zet. Kamen su skupa otkrili Anica Škrapić-Timar, predsjednica mjesne Hrvatske samouprave, i dr. Gordan

Tamás Várhelyi blagosavlja spomen-kamen

Grlić Radman, hrvatski veleposlanik. Mjesni duhovnik, Tamás Várhelyi je potom po hrvatski blagoslovio kamen „koji nas spominja na staru domovinu i na Hrvate koji su si našli novi dom u Petro-

Trenutak za pjesmu

Petrovo Selo

Najveksi kinč svita je za nas
i mater mila
Sveti Petar čuva narod naš
od svakoga zla

Kroz žitak nas vik sprohađa
Stare crikve zvon
Ki' je mala zipka stala
Bit će i naš grob

Ref
Petrovo Selo naš dom
Na sve viake bit ćeš to
Petrovo Selo naš cvit
Nosimo te svagda u sarcu svi

Iz goric gizdavo gledamo
Na rodno selo
Cili svit zna kako volimo
To drago gnjizdo

Kroz žitak nas vik sprohađa
Stare crikve zvon
Ki' je mala zipka stala
Bit će i naš grob

Andraš Handler

Skupna radost za otkrivanjem spomenika

vom Selu i na praoce ki su stoljeća dugo čuvali našu vjeru". U svečanom govoru dr. Gordan Grlić Radman je uz ostalo istaknuo: „Lijepo je vidjeti škole, vrtiće, ali mislim da Gradišće zaslužuje da se obogati i kulturnim institucijama jer one jamče, one garantiraju nastavljanje, njegovanje hrvatskoga kulturnog i jezičnog identiteta. Petrovo Selo je dalo jako puno intelektualaca, poznatih ljudi, što govori o tome da je Petrovo Selo biološki rasadnik kvalitetnih ljudi. Neka to tako i ostane!" Zvana toga je obećao da iako na kraju svojega mandata vraća se domom s jednim iskustvom, ali i obvezom da se i dalje pomažu i podržu ovde živeći Hrvati, ke je i oput hrabrio da budu i nadalje glavni most i da dalje djelaju na očuvanju hrvatske riči i svisti jer odsad je na to i spomen-kamen obvezuje. Zsolt V. Németh, parlamentarni zastupnik, govorio je o simboliki moslavačko-petroviskoga kamena koji će svaki dan spominjati Petrovišćane na njeve korene i na prošlost, a kot materijal će se pak suprotstaviti vrimumu i u sebi će nositi mističnu snagu. U Kulturnom domu je zatim i predstavljen stari dokument u kom je upravitelj Pernezyth pisao nadoru Nádasdyju, 4. aprila 1546. ljeta, kako su „Libertini iz Petrovoga Sela (peterfalwa) plaćuć došli k meni, jer su im činovnici prepisali porcije, njim ki su drugače plemići bili, ali izgubivši domovinu i ostavivši drago imanje, morali su iskat i nova stanovanja...“ Po Handlerovi riči uputi na Moslavinu se najdu i u rukopisu Ivana Nemeta, staroga školnika ki je po svidočanstvu Antona Friša (rodjenoga 1854.) zabilježio, kako su Petrovišćani otpriljeni na moslavačku grofovsku gospošćinu na žetvu. Povjesničarka iz Hrvatske, dr. Silvija Pisk čestitala je domaćinom na inicijativi ter je u svojem predavanju predstavila, kako je izgledala Moslavina u srednjem vijeku i kako su živili u to doba

Na predavanju dr. Andraša Handlera i dr. Silvije Pisk

stari Moslavci. Završna tamburaška mužika pak je invitirala još na druženje i k bogatom stolu sve one, ki su se toga otpodneva skupa veselili novomu spomeniku, moslavačkom kamenu pod petroviskim nebom.

Tiho

Bogatstvo...

Petrovišćani s kotrigri Povijesne udruge Moslavine

„Moj Isuse, otkrivam ti srce svoje, prijestolje da sveto nađeš u njem svoje.“

Vrijeme pokore i duhovne priprave za Uskrs

Hrvatska katolička zajednica Matije Petra Katančića i sestre karmelićanke Božanskoga Srca Isusova 19. ožujka 2017. organizirale su duhovnu obnovu za hrvatske vjernike mađarskoga glavnoga grada i njegove okolice. Na pripravi je bilo dvadesetak vjernika, a druženje su financijski poduprli Hrvatska samouprava V., VII. i XV. okruga.

Sudionici duhovne obnove

Korizma je liturgijsko vrijeme u kojemu Crkva, svake godine na obnovljeni način, poziva vjernike da se u vremenu od 40 dana, postom, pokorom, molitvom i djelima ljubavi, obnavljaju u vjeri i da se suživljavaju s Kristom koji je bio mučen, raspet i koji je slavno uskrsnuo kao pobjednik nad zlom i smrti. Za hrvatske vjernike mađarskoga glavnoga grada i njegove okolice svake se godine organizira duhovna obnova, koju je ove godine vodila sestra karmelićanka Božanskoga Srca Isusova Dijana. Susret je započeo pjevanjem pjesme „Ima jedna duga cesta koja vodi sve do raja...“, koju je sestra Leticija popratila svirajući na glasoviru. Potom se vjernicima obratila sestra Dijana naglašujući da za vrijeme korizme malo drugačije, dublje razmišljamo o svome životu i o našem odnosu prema Bogu. U vrijeme korizme Crkva nas

Rad po skupinama

„Ima jedna duga cesta koja vodi sve do raja...“

Sestra Dijana vodi sudionike u mislima.

poziva da više molimo, pojedini više poste, svatko si je dao zadatak određeni koji treba u korizmi učiniti, također nas Crkva poziva da češće čitamo Sveto pismo. Četrdesetnica nam poručuje da svaka patnja i svaki križ ima svoj svršetak. Taj svršetak nije u smrti, nego u uskrsnuću. Ljudi teže za srećom i mirom, koje žele imati već ovdje na zemlji. I to je moguće, a put prema tomu je da živimo u istinskom odnosu s Isusom Kristom. Isus, kada je koračao Zemljom, mnogima je pomogao u tjelesnim i duševnim potrebama. Kroz evanđelja posebno vidimo kako je Isus postupao s ljudima. Po riječima sestre Dijane, iz njegovih savjeta i postupaka možemo iščitavati kako možemo biti sretni. Jedan je od savjeta primjerice: upoznati, prihvatiti, voljeti te promijeniti sebe.

Potom su vjernici po skupinama nastavili dijalog, te porazgovarali o pojedinim pitanjima kao što su: kako prihvaćam svoj svakodnevni križ i posebne križeve ili što mi pomaže u nošenju križa, a što mi stvara poteškoću pri tome? U crkvi su se vjernici ispovjedili, klanjali, molili i pjevali marijanske pjesme. Druženje je nastavljeno i nakon mise uz pogačice, vino i kolače.

Sestra Dijana umirujuće nas je vodila u mislima, i mnoge nas potaknula na razmišljanje, kako odista trebamo prihvatiti sebe, trebamo vjerovati da nas je i Bog prihvatio takvima, a također i to da smo grešnici i svi nosimo svoj križ, od samoga rođenja. Pomogla nam je da malo dublje razmišljamo o sebi, o svome životu. Jedno je sigurno, trebamo biti dostojni žrtve koju je za nas Isus Krist podnio.

Kristina Goher

Generalna sjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj u Šopronu

Naglasak na kulturi i vjerski priredba

Lani izabrani predsjednik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Vince Hergović, pozvao je članstvo Društva, 3. marcijuša, u petak, s početkom od 17 uri na generalnu sjednicu u Šopron. Na sastanku u Kulturnom centru „Ferenc Liszt“, još pred velikom gradišćanskom kulturnom galom, bilo je rič o financiranju, troški i programi krovne organizacije Gradišćanskih Hrvatov.

Pokidob u pet uri još nije bilo kvoruma, sjednica je sazvana pol ure kasnije sa četrdeset ljudi. Zapisnik je vodila tajnica Društva, Mirjana Šteiner, a za povjerenike zapisnika su izabrani Franjo Grubić iz Koljnofa ter Karol Meršić iz Kisega. Dnevni red je po prethodno rasposlanom papirošu izglasan, tj. čuli smo o zasjedanju predsjedništva, dobili smo izvješće o prošlom ljetu organizirani programi i financiji Društva. Za aktualno ljetu jedino plane imamo, ali važno je bilo i od toga se diskutirati. Kako je predsjednik Vince Hergović rekao, neophodno je da se stavi naglasak u jednom ljetu na dvi-tri veće priredbe uz ke more vanstati DGHU. Takov događaj je bio na peldu lanjski adventski koncert u Sambotelu, kade je skupadošlo kih 175 izvodjačev, prvenstveno iz Željezne županije, ali ta karakter nosi adventski sastanak Hrvatov u Starom Gradu, koji okuplja Gradišćance iz cijele okolice. Marcijuš je i za to započēt s kulturnim festivalom u Šopronu, koji je bio dobro i rado pohodjen. Sedmeročlano predsjedništvo se najde redovno, u prošlom periodu je bilo za to dvi-tri prilike, ali po riči Vincija Hergovića i nije potribno se gušće strefiti. Pokidob s uplatom članarine je bilo doviodb svenek problemov, peljačtvo je odobriilo da se svota more platiti i na licu mjesta sjednice, tako da s ovom mogućnošću ovput su čudami i živili. Što naliže financijskoga izvješća, najvažnije je znati da je Društvo za ovo ljetu zašparalo 653 585 Ft,

a pravoda će se i ljetos najaviti na naticanija, i planirana je društvena potpora oko 1 600 000 Ft. Kako smo čuli, „ponovo je obnovljen Koordinacijski odbor Gradišćanskih Hrvatov iz četirih zemalj, ali od novembra se na tom polju ništ nije zgodal. Suprot toga ja se ufam da će pak ča

nalno celjansko shodišće zadnji tajedan augustuša. DGHU predvidja veliki folklorni festival u ljeti, ali još nije odredjeno u kom naselju, ali to je već fiksirano da državni dan Hrvatov bude priredjen u Starom Gradu, oko česa će se pojaviti i dovoljno društvenih zadać. Dr. Franjo Pajrić

to biti iz toga“, izjavio je predsjednik. Med programi su istaknuti i spomenuti tamburaški i plesački tabor u Koljnofu, čitalački i jezični tabori kot i naticanija za dicu (ovo ljetu u Petrovom Selu i Koljnofu) shodišća u Hrvatski Jandrof Celjanskoj Mariji 27. majuša, na gradišćansko vjersko spravišće u Juru 7. majuša, pri koj maši sudjeluju tamburaši i jačkarice Narde, skupno shodišće Gradišćanskih Hrvatov u Zagreb 21. majuša, ali pak tradicio-

je na kraju sjednice govorio malo o trećoj turi „Po staza naših starih“, najavljen je Narodnosni dan Jursko-mošonsko-šopronske županije za 17. juni, ali isti dan će se održati i svetačnost 65. obljetnice osnivanja i djelovanja HKD „Gradišće“ u Petrovom Selu. Pred nami stoji još prezentacija umočkoga rječnika, a i daljnje promocije Brigovičevoga fotoalbuma i još mnogobrojni programi u dođući miseci.

Tiho

„Šaranje jaja s podravskim motivima“

U organizaciji križevačke Hrvatske i Seoske samouprave te Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, 7. travnja u križevačkom domu kulture upriličena je priredba pod nazivom „Šaranje jaja s podravskim motivima“. Uz narečene, priredba je ostvarena s potporom Ministarstva ljudskih resursa, Saveza Hrvata u Mađarskoj i Zajednice podravskih Hrvata.

Ovako nam je prije nekoliko godina o križevačkim pisanicama govorila Križevčanka Ruža Hum: „Ono lepo bilo, crnu boju smo dobili od guboča (s hrasta), ono bi skuvali, od onog bi bila crna jajaca.“ „Kisica“ se pravi od pločice bakra, treba odrezati i na iglu treba namotati, onda na šibicu svezati te močiti u otopljeni „vojsak“ i najlepše se može pisati ako je mlačno jajce... Sad sam pokalaisala... sad ide u crnu farbu. Ima kad dva-tri dana se kvasi dok boja uhvati re-

dovno, ima kad odmah, kada kako. Onda denem u peč nek se vojsak otopi, onda izbrišem jel s krpičkom jel s papirom, stare sen gledala kad su pisale, stareje žene, i od svoje majke to se tako naučilo usput. Malo podaprti, i ide to jednako. To je „gusto pismo“, jedan najstareji motiv, pa klinčok, ne znam što je poruka! „Piknje“ to je plodnost, a to mort je sunce, od tog mi ništa nisu kazale stare žene, one su sam majale, nisu one znale to. Skupile bi se i pisale uveče, ali ako su baš šarale, po dvi-tri bi se nakupile, jedna pomagala drugoj, jedna pisala, a druga „kalajsala“ (voskom pokriti), nek brže svrše. Jednu korpu su naučile, manja korpa, krušna korpa dopola, pisati pisanica. Kad koliko se pisalo, koliko su nanele kokoši, trebalo šparati i za svećenje trebalo kupiti, al zato svatko dobi i krsna djeca i prijatelji, svakom je stigla pisanica. Koje su bile baš jako lepe, one su čuvali i one koje su posvetili, što za djecu bilo kad se polupala, jedva smo čekali, bome smo pojeli.“

Branka Pavić Blažetin

Foto: EMMA SOLGA

V. međunarodni susret Pasijska baština u Mađarskoj

U sklopu događanja V. Pasijske baštine održane u Pečuhu i Martincima 18. – 19. ožujka, u organizaciji Zaklade Zornica, zagrebačke Pasijske baštine i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae te hrvatskoga glasnogovornika u Mađarskom parlamentu Miše Heppa, Saveza Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije i kukinjske Hrvatske samouprave, priređen je korizmeni koncert zagrebačkoga Vokalnog ansambla „Angeluš“.

Martinački dio priče, spomenuti koncert, priređen je u organizaciji Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, a uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, Saveza Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije, kukinjske Hrvatske samouprave, Zajednice podravskih Hrvata, martinačke Rimokatoličke župe, tamošnje Hrvatske samouprave i Doma kulture „Matija Gubec“. Koncert je održan u martinačkoj crkvi nakon nedjeljne svete mise 19. ožujka. Vokalni sastav Angeluš izveo je ove skladbe: Jezuš Kristuš, Sinek Božji (Turopolje, zapisao D. Kurilovčan), Potamnjele oči moje (Korčula, obr. J. Primorac), Muka gorka Gospodina (Imotski, obr. J. Čaleta), Stala Majka (Trogir, obr. M. Markovina). Martinci: mjesna crkva 11.50 Gorko cvili Marija (Baranja, obr. P. Begovac), Oslobodi me, Gospodine (obr. J. Čaleta), Ja se kajem (Slivno Ravno, obr. J. Čaleta), Narode moj ljubljani (Lađevac, obr. J. Čaleta), Puče moj (Brist-Makarska, obr. J. Čaleta).

Vokalni ansambl Angeluš nastao je na poticaj skupine pjevača Ansambla Lado koje je vodila želja da i preko Angeluša njeguju pučke napjeve cijele Hrvatske, te ih na taj način otmu od zaborava. Iskustvo članova sakupljeno tijekom dugogodišnjeg rada u LADU, ali i drugim ansamblima (Akademska zbor SKUD-a „Ivan Goran Kovačić“, zbor HRT-a, klape) omogućilo je da Vokalni ansambl „Angeluš“ vrlo brzo ostvari zapažene nastupe i projekte. Posebnu pozornost ovaj Ansambl posvećuje njegovanju napjeva i načina pjevanja koji su zapostavljeni u našoj javnosti i na glazbenoj sceni. S tematskim koncertima pučkih korizmenih i božićnih napjeva Angeluš se predstavio slušateljstvu u sklopu različitih manifestacija (Pasijska baština, Dani kršćanske kulture), a u više navrata promicao je hrvatsku glazbenu baštinu i u inozemstvu. Na festivalu „Klape Gospi Sinjskoj“ Angeluš je izveo pobjedničku skladbu Joška Čaleta „Zdrava, o Divice, mnogo milostiva“.

(BPB)

Foto: EMA

Mala stranica

Blagdan Uskrsa – 16. i 17. travnja

Stiže jedan od najljepših blagdana kršćana: blagdan Uskrsnuća Isusa Krista – Uskrs. Znete li odakle potječe naziv Uskrs? Postoji više teorija o podrijetlu tog naziva. Riječ „Uskrs“, tj. na engleskom jeziku „Easter“, gotovo sigurno ima pogranske korijene. Povezuje se s „Eoster“, anglo-saksonskom božicom proljeća i novoga života. Drugi povjesničari smatraju da ime najvećega kršćanskog praznika dolazi od latinske fraze „hebdomada alba“ koja u prijevodu znači „bijeli tjedan“. Prema tradiciji, novi su kršćani u Crkvu primani krštenjem na Uskrs pri čemu su nosili bijelu odjeću. Neki naziv toga blagdana povezuju s feničkom božicom plodnosti Aštartom, kojoj pak u babilonskoj mitologiji odgovara božica Ištar. Što se tiče hrvatskog naziva „Uskrs“, on vuče korijene iz staroslavenskog jezika tj. iz riječi kojom se označavao rast i razvoj.

NAGRADNA IGRA br. 11

Potražite u osmosmjerci ove pojmove: janje, pile, košara, crkva, stražari, žene, grob, anđeo, svijeća, zvono. Nakon prekrštenih pojmova ostaje vam nekoliko slova od čega ćete dobiti naziv jednoga blagdana.

Uskrsna osmosmjerka

U	K	O	Š	A	R	A
G	R	O	B	Ž	Ć	N
J	A	N	J	E	C	Đ
S	K	R	J	N	R	E
E	L	I	P	E	K	O
S	V	O	N	O	V	Z
S	T	R	A	Ž	A	R

Bezbroj načina izradbe pisanica

Bojanje jaja za Uskrs najrašireniji je uskrsni običaj. Pisanice su duboko ukorijenjene u predaju. Pisanice su simbol plodnosti, novoga života, rođenje novoga proljeća, stoga se ne čudimo da su upravo one najprihvaćeniji simbol Isusova uskrsnuća s kojima obilježavamo najveći i najsvečaniji kršćanski blagdan. Vjeruje se da je razlog bojanja jaja

dodatno naglašavanje njihove simbolike s bojom, te ispisivanjem magijskih riječi ili motiva u prošlosti. Pisanice se ukrašavaju na različit način na pojedinim područjima, njihovi se pradávnici uzorci mogu prepoznati.

Jaja ukrašena slamom

Pleteni uzorci na pisanici

Ukrašavanje voskom

ZNATE LI

koja je najveća pisanica na svijetu? Nalazi se u ukrajinskome gradu Kolyomyi kao zgrada Muzeja pisanica, jedinomu muzeju posvećenom isključivo pisanicama. Zgrada jaje visoka je 14, a široka 10 metara. Muzej posjeduje gotovo 1200 pisanica iz cijeloga svijeta. Pisanica je izgrađena 2000. godine.

„Križnom drevi ja idem“

„Križnom drevi ja idem, kaj ti samo tam najdem duši svojoj pokoja“ – pjevali su pomurski vjernici na hrvatskome križnom putu u Komaru 9. travnja na Cvjetnu nedjelju. Na križni put okupilo se sedamdesetak vjernika iz pomurskih hrvatskih naselja, za čiju organizaciju pobrinula se Hrvatska samouprava Zalske županije.

Vjernici koji su pješačili više kilometara od križanja državne ceste za Jegersek

Križni put, događanja posljednjih sati života Isusa Krista na Zemlji, pruža duhovno svjedočanstvo za svakog kršćana, tako i pomurske Hrvate. Nema života bez križa i patnje. Hrvatski križni put podsjetnik je na poniznost i strpljivost u teškoćama i mukama, ujedno nudi duhovnu obnovu i nadu u vječnu radost. Pobožnost križnog puta uči da mislimo na druge ljude u potrebi. Tako su mislili u molitvi na svoje bli-

Veronika Kapuvari čita kod postaje.

Boglarka Tirpak

Zrinski su kadeti predvodili križni put.

Molitva kod postaje

nje kojima je nužna pomoć dok su pješačili s križem više kilometara do podnožja brda komarske crkve. Njima se priključili i drugi vjernici koji su pjevajući pratili križ do vrha brda. Pred crkvom Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije, pozdravila je vjernike, zahvalila im na odazivu i ukratko govorila o značenju korizme i križnoga puta. Zatim uz molitvu i pjesmu na kajkavskom narječju vjernici su obišli sve postaje postavljene na obronku brda kod crkve Male Gospe. Spomenici postaja križnoga puta upravo su lani obnovljene zahvaljujući pomoći Hrvatske državne samouprave. Vođenje križnog puta, nažalost, nije mogao prihva-

titi nijedan svećenik, naime zbog Cvjetne nedjelje svi su imali premnogo posla u svojim župama, zbog toga su uvodne molitve čitale dr. Erika Rac, Magdalena Havaši i Marija Vargović. I u ovogodišnji križni put uključeni su mladi vjernici predvođeni Povijesnom postrojbom Zrinskih kadeta, te na postajama su čitali tekstove srednjoškolski koji pohađaju naše dvojezične gimnazije ili pohađaju hrvatski tečaj u organizaciji Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“, a to su bili učenici: Veronika Kapuvari, Boglarka Tirpak, Bernadeta Turul i Martin Benceš.

Vjernica Rozika Grabant, unatoč bolesti, svake godine ide na križni put:

– Meni je vek Isus i Bog bila utjeha vu življenju. Rano sam zgubila japu i majka nas je teško othranila, al smo vek molili Boga, on nam je dal jakost, kaj smo mogli trpeti se naše teškoće. Ovo leto nas je neak malo na križnem potu, ne znam kakaj? Lepo je dojt na križni pot, skupa se moliti, jen drugomu pomoči. Isus je za se naše grehe trpil i fmrl, jempot na leto moremo i mi zmisliti na negve moke i potle svetkovati Vuzem. Vu življenju je važno zdravije, mir i ljubav, ja se molim, kaj si ludi to imaju – rekla je teta Rozika. Na kraju križnoga puta vjernici su jedan drugomu zaželjeli blagoslovljene uskrсне blagdane.

beta

Križni put u Kisegu

Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Ugarskoj po treći put je organizirala ovaj korizmeni susret vjernikov u Kisegu, na brigu Kalvarije. Od Koljnofa do Frakanave već od sto ljudi je skupadošlo da sudjeluje na vjerskoj pokori, 26. marcijuša, u nedjelju otpodne u tri ura. Od štacije do štacije na brežuljkastom šetališću duhovnik dr. Ante Kolić peljao je ljude na zadnjem mučnom putu Jezusa. Na svakoj štaciji svenek iz drugih sel su ljudi važdali sviće, čiji plamen je gorio za svakidašnje križonositelje: za majke, betežnike, katane ki su u boji spali, kršćane ki moraju ostaviti svoju zemlju, prvopričesnike, biškepe, farnike, papu Franju, krize i nerazumivanje... Na brigu pred crikvom Kalvarije zajedničkom molitvom su si zbogomdali vjerniki, a razgovor uz mali agape se je nastavio već u dolini. Svaki u sebi si je mogao domom otprimiti ta duševni mir i poniznost, koga je s ovim putem dobio.

Marija Fülöp-Huljev

Hrvatska samouprava Petrovoga Sela
Vas srdačno poziva
14. aprila 2017., na veliki petak u 14.00 uri
na posvećenje novoga križnoga puta
k crikvi Svetog Petra i Pavla (velika crikva).

Svetačnost će se začeti pri prvoj štaciji pod brigom,
a zatim ćemo skupa izmoliti hrvatski križni put.

Prikaze je izdilar: T. Takács Tibor
Nacrt štacijov: Dezső György
Izvedba: TAKÉP 2000 Kft., Papp Tamás, Skrapits Ferenc

Izvršni sportaši keresturske škole

U keresturskoj Osnovnoj školi „Nikola Zrinski” mnogo ulažu u športske aktivnosti, pogotovo otkada je izgrađena suvremena športska dvorana. Za učenike škole, pod vodstvom učiteljice Erike Rac svakog je petka organizirano trčanje na vanjskom terenu, a već godina pod vodstvom Marije Bizo Ciganj održavaju se treninzi za ljubitelje stolnog tenisa. Već godina natječu se na Đačkoj olimpijadi. Ovogodišnji je nastup na Državnoj đačkoj olimpijadi u Karcagu bio vrlo uspješan za djevojke. U I. – II. kategoriji djevojačka keresturska ekipa, u sastavu Flore Orban, Ane Nore Rakoš, Virag Kele, osvojila je brončanu medalju. U pojedinačnom natjecanju Flora Orban osvojila je IV. mjesto.

Keresturski stolnotenisači s učiteljicom trenericom Marijom Bizo Ciganj

beta

24. BUDIMPEŠTANSKI MEĐUNARODNI FESTIVAL KNJIGE

Na prostoru Millenárisa (II., Ulica Kis Rókus 16 – 20) od 20. do 23. travnja 2017. priređuje se Budimpeštanski međunarodni festival knjige, koji okuplja istaknute predstavnike svjetske i domaće knjižne scene. Sudjelovanjem umalo sto uglednih autora iz 25 zemalja, četrismo domaćih i prekograničnih mađarskih pisaca, znanstvenika i umjetnika, mnoštvo kulturnih programa očekuje posjetitelje. Počasni je gost manifestacije turski pisac Orhan Pamuk, počasne države: Češka, Poljska i Slovačka. U sklopu Festivala je i First Novel Festival, gdje gostuje hrvatski pisac Borna Vujčić.

PEČUH

Sveta misa u pečuškoj Kertvaroškoj crkvi, s početkom u 16 sati bit će drugog dana Uskrsa, 17. travnja.

BUDIMPEŠTA

U organizaciji Instituta za slavensku i baltičku filologiju (hrvatski jezik) Filozofskog fakulteta ELTE-a, 20. travnja 2017. od 16.30 u knjižnici ove ustanove bit će književni susret s Bornom Vujčićem, 22-godišnjim studentom dramaturgije, koji je svojim prvijencem, romanom „Nužno zlo”, sudionik First Novel Festivala.

KUKINJ, BELIŠĆE

Dana 19. travnja u Belišću će biti javno snimanje omiljene emisije Hrvatske radio-televizije Lijepom našom. Na javnom snimanju među brojnim izvođačima bit će i članovi kukinjskoga KUD-a Ladislava Matuška, koji će svojim nastupom predstaviti dio bogate folklorne baštine Hrvata u Mađarskoj.

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ POZIVA ČLANSTVO NA SKUPŠTINU

VRIJEME: 29. TRAVNJA 2017. GODINE, 10.30
MJESTO: VRŠENDA, ŠOKAČKA KATOLIČKA ČITAONICA

DNEVNI RED:

1. IZVJEŠĆE O RADU U 2016. GODINI	4. RADNI PLAN ZA 2017. GODINU
2. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2016. GODINU	5. FINANCIJSKI PLAN ZA 2017. GODINU
3. IZVJEŠĆE O NEPROFITNOSTI	6. PERSONALNA PITANJA.

NE BUDE LI SKUPŠTINA IMALA KVORUM, ONA SE S ISTIM DNEVNIM REDOM, NA ISTOME MJESTU ZA 11.00 SATI PONOVO SAZIVA.

ISTOGA DANA U VRŠENDI SE ORGANIZIRA SAVEZOV KULTURNO-GASTRONOMSKI DAN, NA PRIREDBU VAS SRDAČNO POZIVAMO.

PREDSJEDNIŠTVO

IZVJEŠĆE O RADU UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ ZA 2016. GODINU

Savez Hrvata u Mađarskoj kao priznanje za svoj više od dvadesetljetni rad, 5. prosinca 2016. godine primio je visoko državno odličje u Zagrebu. Povelju Republike Hrvatske Savezovu predstavništvu uručila je predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović s ovim obrazloženjem: „*Povelja Republike Hrvatske za osobite zasluge u djelovanju na kulturnom i prosvjetnom području te promicanju i očuvanju samobitnosti hrvatskog jezika i običaja u Mađarskoj, a u prigodi 25. obljetnice rada i djelovanja, dodijeljena je Savezu Hrvata u Mađarskoj.*” Razinu toga priznanja uveličava i činjenica kako u redu odlikovanih jedini je Savez taj koji djeluje u hrvatskoj dijaspori, a ne u matičnoj domovini.

Godina 2016. donijela je i žalosne događaje. Nakon kratkotrajne bolesti preminuo je Đuro Franković, nastavnik, etnograf, novinar, autor mnoštva znanstvenih djela, osnivač i prvi Savezov predsjednik. Također nas je napustio i Gradišćanac, profesor fizike, pjesnik, osnivač SHM-a, prvi predsjednik Peštanske regije Lajoš Škrapić.

Savez Hrvata u Mađarskoj (u daljnjem: Savez) svoj je godišnji rad obavljao sukladno radnome planu, što je sastavilo državno Predsjedništvo te prihvatila Skupština, i sukladno sastavljenom i prihvaćenome financijskom planu Odbora za financije i nadzor. Djelovao je prema odredbama i propisima Statuta, u šest ravnopravnih regija – Bačka, Baranja, Budimpešta i njezina okolica, Gradišće, Podravina i Zala.

Sazivanje skupštine

Sazivanje državne skupštine

Savez je svoju godišnju skupštinu imao 2. travnja 2016., u Starinu. Sukladno odredbama Statuta, Predsjedništvo je pozivno pismo i pismene materijale skupštine objelodanilo u Hrvatskome glasniku, na internetskoj stranici i u drugim hrvatskim glasilima, odnosno o nadnevku, dnevnome redu i mjestu skupštine obavijestilo i Savezovo članstvo. Poštanskim je putem svaki njegov član osobno primio narečene materijale. Nazočni su prihvatili pismeno izvješće o radu i financijama SHM-a za 2015. godinu, o neprofitnom djelovanju, odnosno plan rada i proračuna za 2016. godinu. Glede personalnih pitanja, skupština je primila na znanje istupanje iz Savezova Predsjedništva predsjednice baranjske udruge dr. Mire Grišnik i predsjednika zalske udruge Ladislava Gujaša. Članstvo je zadužilo Predsjedništvo da do skupštine 2017. godine riješi ta pitanja.

Sazivanje skupštine Baranjske županije

Za 26. listopada 2016. godine, u aulu pečuške Hrvatske škole Miroslava Krležje sazvana je skupština članstva Baranjske županije poradi rješenja personalnih pitanja. Nazočni su u Savezovo Predsjedništvo jednoglasno predložili predsjednicu Baranjske regije Marijanu Balatinac Al-Emad. Zadaća je skupštine potvrditi ovu dužnost.

Sazivanje državnoga Predsjedništva i Nadzornog odbora

Sukladno Statutu, Savezov planski, organizatorski i izvedbeni operativni rad obavlja sedmočlano **Predsjedništvo**.

Predsjedništvo je tijekom godine zasjedalo četiri puta, prema ovome:

13. veljače 2016., Budimpešta

- delegiranje vijećnika na upražnjeno mjesto Skupštine Hrvatske državne samouprave
- ostala pitanja.

3. ožujka 2016., Pečuh

Sjednica u proširenome sazivu, zajedno sa članovima Nadzornog odbora.

- rasprava o izvješćima 2015. godine
- plan rada za 2016. godinu
- plan proračuna za 2016. godinu
- personalna pitanja (za javnost zatvorena sjednica).

30. rujna 2016., Vlačići

Sjednica u proširenome sazivu, zajedno sa članovima Nadzornog odbora.

- proučavanje proračuna, podupiranje programa
- prijedlozi za dodjelu Savezova odličja (za javnost zatvorena sjednica)
- ostala pitanja.

19. studenoga 2016., Kaniža

Pojedinosti o održavanju državnoga Dana Hrvata.

Svi članovi Predsjedništva, koji zastupaju svoju regiju, odnosno članovi Nadzornog odbora pribivali su na svim sjednicama tijela, o čemu svjedoči zapisnik i imenik nazočnih. Predsjedništvo je među ostalom redovito raspravljalo o personalnim pitanjima, o uplati članarine i o financijskome stanju. Razmotrilo je i ocijenilo već ostvarene programe, konkretiziralo nadolazeće priredbe. Na sjednicama Predsjedništva redovito je bio, bez prava glasa, i predsjednik Nadzornog odbora, odnosno hrvatski mediji, ako je nužno, i pravni savjetnik dr. Attila Buzál. Savezov predsjednik, njegov zamjenik i regionalni predsjednici redovito su pribivali državnim priredbama i programima matične nam domovine.

Nadzorni je odbor tijekom godine zasjedao prema prihvaćenome planu rada.

Njegovi su članovi redovito razmotrili Savezove račune, knjiženje, financijske obračune i dokumente. O svojim su iskustvima i primjedbama redovito izvješćivali Predsjedništvo. Predsjednik Odbora redovito je pribivao na sjednicama Predsjedništva.

Savezovi financijski, gospodarski uvjeti

Savez je redovito i navrijeme obavio svoj financijski obračun natječaja za 2016. godinu. Time je stekao pravo na sudjelovanje pri natječajima za 2017. godinu poradi sufinanciranja djelatnosti i provedbe svojih zadaća.

Prihode proračuna osigurali su natječaji Fonda ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, odnosno uplata članarine. Poslove knjigovodstva obavlja bajski ured BT-KONTO. O Savezovu financijskom poslovanju sastavljeno je posebno izvješće.

Najvažniji događaji i priredbe 2016. godine

Hrvatski državni gastronomski i kulturni dan

Istodobno sa sjednicom Skupštine 2. travnja 2016., Savez je organizirao Hrvatski državni gastronomski i kulturni dan u Starinu. Na pozornici na otvorenome nastupile su podravske kulturne skupine, te održan je i koncert Šime Jovanovca. Regije su se predstavile svojim kulinarskim specijalitetima, regionalnom kuhinjom.

Državni Dan Hrvata

Ovogodišnji je državni Dan Hrvata, skupa s Hrvatskom državnom samoupravom, priređen 19. studenoga u Kaniži. Pokrovitelji su priredbe bili: predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i predsjednik Mađarske János Áder.

U crkvi Srca Isusova svetu je misu na hrvatskome jeziku služio varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak, potom je program nastavljen u Općeprosvjetnome domu Sándora Hevesija. U njegovome predvorju otvorena je izložba „Obitelj Zrinski i Hrvati kre Mure“, zatim su na pozornici kazališne prostorije nastupile zalske plesne skupine, polaznici hrvatskoga jezika razne dobi i sastavi.

Nazočne su pozdravili: načelnik grada Kaniže Sándor Dénes, parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman, HDS-ov predsjednik Ivan Guban i Savezov predsjednik Joso Ostrogonač.

Kao što je uobičajeno, Savezov je predsjednik uručio odličje tijela osobama koje je predložilo Predsjedništvo.

Odličje su primili:

- Pjevački zbor Ružmarin iz Zale
- KUD Podravina
- Orkestar Vizin
- Uredništvo Hrvatskoga glasnika.

Na priredbi su pribivali: generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, župan Međimurske županije Matija Posavec i Karlovačke županije Ivan Vučić, dožupan Koprivničko-križevačke županije Ivan Pal, predstojnik glavnog odjela za narodnosti pri Ministarstvu ljudskih resursa Richárd Tirsi, viša stručna savjetnica u Službi za pravni položaj Hrvata u iseljeništvu Dubravka Severinski, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Ana Marija Piskulić (vršiteljica dužnosti), predsjednik Mješovitog odbora Međimurske županije s pomurskim Hrvatima Marijan Varga i dopredsjednik Saveza hrvatskih društava Slovenije Đanino Kutnjak.

Priredbu je financijski poduprlo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti.

Za ovu prigodu uredništvo Medijskoga centra Croatica objelodanilo je posebno izdanje Hrvatskoga glasnika.

Obilježena 330. godišnjica doseobe Bunjevaca

Priredba je održana 12. studenoga 2016. u Baji, u suorganizaciji gradske Hrvatske samouprave i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Program je započeo misnim slavljem u župnoj crkvi svetog Antuna Padovanskog koje su suslužili vlč. Marko Bubalo i vlč. Ilija Čuzdi. Potom su u Gradskoj vijećnici bila izlaganja na temu „Oj, Bunjevče, probudi se sada“. Izlaganja o doseobi i povijesti, migracijama, imenu, ali i aktualnom položaju, prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, te predstojećim zadacima bunjevačkih i šokačkih Hrvata održali su predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin, autor mnoštva znanstvenih napisa Živko Mandić, bivši HDS-ov predsjednik Mijo Karagić i predsjednik Saveza vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov. Svečanost je završena u Gradskome kazalištu gdje je pred mnogobrojnom publikom upričen program zagrebačkoga Folklornog ansambla „Ivan Goran Kovačić“.

Obilježena 450. obljetnica Sigetske bitke

Savez je aktivno sudjelovao pri obilježavanju obljetnice Sigetske bitke. Za vrijeme proslave 7. rujna 2016. pečuški Hrvatski obrazovni centar posjetili su: predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović i predsjednik Mađarske János Áder, gdje su se susreli s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj.

Božićni koncert

U pečuškome Kulturnom centru „Kodály“ 20. prosinca 2016. priređen je Božićni koncert širokoga raspona. Pred punom dvoranom nastupao je gost večeri, hrvatski pjevač Zlatko Pejaković i njegov sastav.

Fancaški Hrvatski dan

Fancaški je Hrvatski dan sufinanciran na teret natječaja pri Fondu ljudskih potencijala. Na priredbi smo se prisjetili mjesnoga bunjevačko-hrvatskoga pjesnika Stipana Grgića Krunoslava, položili smo vijence kod njegove spomen-ploče, potom je bila plesačnica s Orkestrom Čabar, revija narodnih nošnji i predstavljanje glazbala. Gosti su nam bili glumci budimpeštanske Hrvatske škole, oni su izveli ulomak iz kazališne predstave „Vremeplov“ i izveli splet hrvatskih plesova.

Sudjelovanje u radu Radne skupine pri Ministarstvu pravosuđa

Savezov je predsjednik član tematske radne skupine za narodnosna pitanja. Tijekom godine Radna je skupina razmotrila važna pitanja poput narodnosna opća naobrazba, položaj i uvjeti jezične nastave, iskustva kod narodnosnih natječaja, rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjina.

Priredbe regionalnoga značaja

Regionalne organizacije, kako je već uobičajeno, sa Savezovom skromnom novčanom potporom priredile su svoje programe za očuvanje običaja. Do financijske potpore mogle su doći i one same, ponajprije preko uspješnih natječaja, odnosno suradnjom s mjesnom i županijskom samoupravom.

Savezova potpora po namjeni:

- mjesni hrvatski balovi i prela (nastup sastava, predmeti za tombolu)
- dječje priredbe, susreti mladeži
- nastup folklornih skupina
- potpora za izlete
- potpora znanstvenih skupova
- potpora mjesnih priredaba, pomaganje pri organiziranju
- najamni troškovi
- tiskarski troškovi, plakati, pozivnice.

Savezov partnerski sustav

Savez najvažnijim strateškim partnerom smatra **Hrvatsku državnu samoupravu**. Sustavna komunikacija, pregovori, usklađivanje programa jamče dobre odnose između dvaju tijela. Članovi Predsjedništva ujedno su i vijećnici HDS-ove Skupštine, što omogućuje olakšano zajedničko razmišljanje, i održavanje odnosa – Savezov predsjednik Joso Ostrogonač na čelu je Odbora za odgoj i obrazovanje, Angela Šokac Marković zamjenica je HDS-ova predsjednika, Jozo Solga voditelj je HDS-ova Ureda, Eva Išpanović njegova je suradnica, Savezov dopredsjednik Arnold Barić predsjednik je HDS-ova Odbora za mladež i šport. Savez također gaji dobre odnose s glasnogovornikom Hrvata u Mađarskome parlamentu Mišom Heppom.

Savezov je predsjednik 1. prosinca 2016. sudjelovao na sjednici pododbora za opću prosvjetu i kulturu pri Odboru narodnosti u Mađarskoj, gdje je nazočne izvijestio o Savezovoj ulozi u očuvanju hrvatskoga jezika, kulture i običaja. Savez i HDS razmjerno nadziru poslovanje Neprofitnog d. o. o.-a Croatica za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost i Medijski centar Croatica. Savezovi članovi Nadzornog odbora jesu: Robert Ronta i Martin Kubatov. Savezove **regionalne organizacije** u dobrih su odnosima s mjesnim i županijskim samoupravama. Svrshodni rad potvrđuje niz zajedničkih programa za očuvanje običaja i jezika te kulturnih događaja.

Savezov predsjednik, odnosno predsjednici regionalnih organizacija redovito izvješćuju hrvatske medije u Mađarskoj o organiziranim programima i aktualnim zadaćama. Novinari Medijskoga centra Croatica i Hrvatske redakcije pri MTVA redovito su nazočni na regionalnim programima i događanjima.

Savez svoje veze s matičnom domovinom obavlja putem njezinih diplomatskih predstavništava, odnosno samostalno. Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman i njegovi suradnici redovito posjećuju Savezove priredbe. Savezov predsjednik, ili zastupnik tijela, redovito sudjeluje na službenim događajima **Veleposlanstva**, primjerice, prigodom službenoga posjeta Predsjednice Republike Hrvatske Mađarskoj, posjet ministra vanjskih poslova i europskih integracija.

Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu također redovito sudjeluje na priredbama svojega konzularnoga područja – Baranjska, Bačko-kiškunska, Šomođska i Zalska županija – te potpomaže rad Savezovih udruga. Generalna konzulica Vesna Haluga pribiva i na Savezovim središnjim priredbama.

Sažetak:

Savez ponovno je pred ozbiljnim političkim izazovima.

U potpunosti organizirano i dobrom promidžbom treba sudjelovati u pripremama parlamentarnih izbora u Mađarskoj 2018. godine, treba sastaviti svoju izbornu listu.

U tome bitnu pomoć treba dati Hrvatska državna samouprava.

Također savjesno i pozorno treba se pripremiti na mjesne i državne manjinske izbore 2018. godine.

S većim naglaskom treba sazvati svoju godišnju skupštinu, kako bi na njoj bilo što više članova, te dali svoj glas i mišljenje, zapažanja i savjete.

Zajedno sa stručnjacima trebamo razmotriti svoj Statut, te ga prilagoditi zakonima i uredbama koji su na snazi.

Putem medija u Hrvatskoj i Mađarskoj, odnosno promidžbenim materijalom treba staviti sve veći naglasak na predstavljanje Savezova rada, ciljeva, nakane, zadaće, uspjehe i njegovo predstavljanje.

Osobnim vezama i razgovorima, te koristeći se svim mogućim komunikacijskim kanalima, treba postići porast broja Savezova članstva, da se poboljša disciplina uplate članarine.

Osim domaćih mogućnosti natječaja pratiti i unijske natječaje, imajući u vidu što sigurniju i bolju Savezovu financijsku pozadinu.

Predsjedništvo jasno zamišljenim ciljevima, zadaćama i stvaranjem radnih skupina neka jača Savezove partnerske odnose s regionalnim hrvatskim organizacijama, samoupravama i drugim narodnosnim civilnim udrugama.

Bez aktivnih civilnih organizacija koje prate opće stvari, ne možemo govoriti o demokraciji, o jakom civilnom društvu. Civilne su udruge ustanove civilnoga društva, pokazatelji živahnosti društva, njihov rad uveliko može pridonijeti jačanju dane zajednice, snaženju javnoga života odnosno razvoju općega dobra.

Volonterstvo, nezavisnost, djelovanje za opće dobro, profesionalni pristup, komunikativnost i zalaganje vodstva nevladinih udruga može osigurati opstanak i živahnost onih koga zastupaju.

To je itekako istinito za narodnosnu civilnu sferu, pa tako i na Savez Hrvata u Mađarskoj.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ 2016. GODINA

PRIHODI:

STAVKE PRIHODA	IZNOS
OSTATAK IZ 2015. GODINE	1 713 440 Ft
PRIHODI UKUPNO	6 175 322 Ft
PRORAČUNSKA POTPORA POTPORA PRIREDBE	5 100 000 Ft
ČLANARINA	616 500 Ft
POTPORA MATIČNE DRŽAVE	458 822 Ft

IZDATCI:

STAVKE IZDATAKA	IZNOS
TELEFONSKI TROŠKOVI	129 818 Ft
PUTNI TROŠKOVI	56 309 Ft
BENZINSKI TROŠKOVI	695 626 Ft
TROŠKOVI SLUŽBENOG VOZILA	282 580 Ft
POTPORE PROGRAMA U REGIJE	734 633 Ft
BANKOVNI RAČUNI	182 460 Ft
UREDSKI TROŠKOVI	255 930 Ft
POŠTANSKI TROŠKOVI	117 549 Ft
OSIGURANJE	201 410 Ft
KNJIŽENJE	260 000 Ft
ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI	80 000 Ft
UNAJMLJIVANJE	100 000 Ft
SREDIŠNJE PRIREDBE	859 000 Ft
TROŠKOVI PRAVNIKA	100 000 Ft
AUTOBUSNI TROŠKOVI, PRIJEVOZ	1 540 388 Ft
TISKARSKI TROŠKOVI	200 000 Ft
INTERNET, AŽURIRANJE MREŽNE STANICE	80 000 Ft
HONORAR	408 363 Ft
IZDATCI UKUPNO	6 284 066 Ft

BILANCA BLAGAJNE:	10 450 Ft
BILANCA BANKOVNOG RAČUNA:	1 594 246 Ft
ZAVRŠNI RAČUN:	1 604 696 Ft (31. XII. 2016.)

UDRUGA SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ PLAN PRORAČUNA ZA 2017. GODINU

PRIHODI:

PRIHODI PODROBNO	IZNOS
OSTATAK IZ 2015. GODINE	1 713 440 Ft
NATJEČAJI	5 000 000 Ft 250 000 Ft
ČLANARINA	1 000 000 Ft
POTPORA MATIČNE DOMOVINE, NATJEČAJI	700 000 Ft
UKUPNO	8 663 440 Ft

IZDATCI:

IZDATCI PODROBNO	IZNOS
PUTNI TROŠKOVI SJEDNICE, SASTANCI, SKUPŠTINE	1 200 000 Ft
BENZINSKI TROŠKOVI	800 000 Ft
PUTNI TROŠKOVI PRIREDABA	1 400 000 Ft
TEHNIČKI TROŠKOVI VOZILA	150 000 Ft
OSIGURANJE VOZILA	200 000 Ft
TELEFONSKI TROŠKOVI	200 000 Ft
BANKOVNI RAČUNI	20 000 Ft
POŠTANSKI TROŠKOVI	250 000 Ft
UREDSKI TROŠKOVI	250 000 Ft
HONORAR	400 000 Ft
KNJIŽENJE	360 000 Ft
INTERNET, AŽURIRANJE MREŽNE STANICE	100 000 Ft
PRAVNIK	100 000 Ft
REPREZENTACIJSKI TROŠKOVI	200 000 Ft
TISKARSKI TROŠKOVI	250 000 Ft
NAJAMSKI TROŠKOVI	250 000 Ft
TROŠKOVI PROGRAMA, PRIREDABA	2 353 440 Ft
UKUPNO	8 663 440 Ft

RADNI PLAN UDRUGE SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ ZA 2017. GODINU

Opis stanja

Savez Hrvata u Mađarskoj svoj godišnji radni plan sastavio je na osnovi zadanih smjernica Skupštine 14. svibnja 2014. godine u Pečuhu i prema osnovnim načelima Statuta, odnosno na osnovi dobivenih financijskih sredstava natječaja za 2017. godinu, te uplate članarina i sponzorskih iznosa. Svoju djelatnost poradi očuvanja hrvatskih običaja, hrvatskoga jezika, hrvatskih kulturnih dobara obavlja u šest ravnopravnih regija, u kojima živi hrvatska zajednica. Najvažnijom zadaćom smatra, sukladno prihvaćenim strateškim narodnosnim planom mađarske vlade, razmatranje svoje kulturne strategije, poradi očuvanja samobitnosti, jezika, običaja hrvatske zajednice, razvoj uvjeta narodnosnog obrazovnog sustava, poradi nastavka izgradnje kulturne autonomije.

Za postizanje ovih važnih zadaća i ciljeva snagu daje činjenica da je Predsjednica Republike Hrvatske krajem prošle godine uručila visoko državno priznanje Savezu, za 25-godišnji rad.

Kadrovski uvjeti

Operativno vodstvo i izvršitelj radnih zadaća jest državno Predsjedništvo. Sustavno nadgledanje zadaća je Nadzornog odbora.

Savezov je najviši forum Skupština.

Savez najvažnijom ovogodišnjom zadaćom smatra, sukladno načelima Statuta, *stabilnost i povećanje broja članova organizacije*. Prvenstveni je cilj da se tijekom godine u što većem broju učlane u Savez *hrvatske udruge, kulturne skupine, civilne organizacije*. Savezova je istaknuta zadaća da i nadalje svoja kadrovska pitanja i zastupanje interesa rješava demokratskim putem.

Financijski uvjeti

Savez u 2017. godini gospodarske poslove obavlja sukladno od Predsjedništva prihvaćenom *Planu proračuna*. Poradi osiguranja financijske pozadine, Savez sukladno propisima sudjeluje na *državnim, mjesnim natjecajima i natjecajima matične domovine*. Točan obračun o dobivenim sredstvima Savezova je prvenstvena zadaća. Stručno gospodarenje, poslove knjigovodstva i nadalje obavlja bajsji ured BT-KONTO. Gospodarenje nadgleda Nadzorni odbor.

Sjednice i sastanci biranih tijela

Državno Predsjedništvo tijekom 2017. godine zasjeda najmanje tromjesečno.

Zadaće prvoga tromjesečja:

- sastavljanje natječaja, obračuni
- izvješća za 2016. godinu
- plan rada i plan proračuna
- programi za zimsko razdoblje
- sazivanje skupštine.

Zadaće drugoga tromjesečja:

- kadrovska pitanja
- sazivanje skupštine
- priređivanje Kulturnog i gastronomskog dana
- Organiziranje državnih i regionalnih proljetnih priredaba.

Zadaće trećega tromjesečja:

- ljetne priredbe, programi.

Zadaće četvrtoga tromjesečja:

- pripreme i organiziranje državnoga Dana Hrvata
- prijedlozi za odličja
- božićne priredbe
- izvješće Croatice d. o. o.-a
- pregled uplate članarina i računa
- sastavljanje izvješća.

Predsjedništvo i nadalje, po potrebi, stručne pravne savjete traži od Ureda dr. M. Buzál.

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor zasjeda sukladno svome prihvaćenom radnom planu. Neprekidno obavlja nadzorne i savjetodavne poslove.

Predsjednik Odbora, po potrebi i članovi, dobiva pozive na sjednice Predsjedništva i na Savezove priredbe.

Važnije priredbe 2017. godine

- Državni gastronomski i kulturni dan – Baranja
- sazivanje Skupštine – Baranja
- organiziranje državnog Dana Hrvata zajedno s Hrvatskom državnom samoupravom u Gradišću
- Dječja natjecanja iz hrvatskoga jezika – Gradišće
- gostovanje folklornih društava – Budimpešta
- priredbe u svezi sa Stipanom Blažetinom – Zala
- Markovo – Bačka
- Dravsko proljeće – Podravina
- Hrvatski dan – Podravina
- adventski koncert – Baranja
- Bunjevci danas, konferencija – Bačka
- pasionska baština – Baranja
- sudjelovanje na priredbama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

Istaknute regionalne priredbe

- pokladna prela i balovi
- Bošnjačko sijelo u Kulinju
- Pranje na Dunavu, Mohač
- Bajska fišijada
- regionalni hrvatski dani i dani sela
- regionalna natjecanja iz hrvatskoga jezika
- Hrvatski dan na Fancagi
- kolinje u Podravini.

Savezov partnerski sustav

Savezov je najvažniji strateški partner **Hrvatska državna samouprava**.

Plan partnerske suradnje:

- državni ciljevi, zadaće, usklađivanje programa
- sudjelovanje na sjednicama dvaju tijela
- zajedničko sudjelovanje pri izgradnji hrvatsko-mađarskih državnih odnosa
- provedba zajedničkih programa.

Najvažniji strateški partneri regionalnih udruga jesu **mjesne i županijske hrvatske samouprave**.

Zadaća:

- Regionalne udruge zajednički s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama izrađuju najvažnije godišnje zadaće, usklađuju mjesne i županijske programe.

Savez s pomoću diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske u Mađarskoj, odnosno i samostalno njeguje skladne poslovne veze **s matičnom domovinom**.

Zadaća:

- sudjelovanje na manjinskim konferencijama matične domovine
- sudjelovanje na natjecajima matične domovine.

Savez traži i njeguje stručne odnose s takvim **zakladama, organizacijama, ministarstvima, fondovima** koji mogu osigurati njegovo djelovanje.

Zadaća:

- sastavljanje natječaja.

Aktivno sudjelovanje pri radu **Savjetodavnog tijela okrugloga stola za ljudska prava**. Sudjelovanje na sjednicama Međuvladina hrvatsko-mađarskog mješovitog odbora.

Zadaća:

- zastupanje interesa civilne sfere.

BAČINO

Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave Franjo Anišić, za najveće crkvene blagdane baćinska hrvatska zajednica ima svoje mise na materinskome jeziku. Prema njegovim riječima, to je potvrđeno i ugovorom o suradnji Hrvatske samouprave i Baćinske župe, što znači da na drugi dan Božića, Uskrsa i Duhova u Baćinu se služi misa na hrvatskom jeziku. Tako će biti i ove godine na drugi dan Uskrsa.

BUDIMPEŠTA

Dana 24. travnja 2017., u 10 sati, u Croaticinim prostorijama, priređuje se završnica Državnoga natjecanja osnovnoškolaca iz hrvatskoga jezika, književnosti i narodopisa. Kako Medijski centar Croatica doznaje, na nadmetanju će sudjelovati osam učenika škola s predmetnom nastavnom hrvatskoga jezika i devet polaznika dvojezičnih škola, te tri đaka u kategoriji narodopisa. Njihove će odgovore vrednovati: Mariela Marković, Timea Bockovac i Magdalena Šibalin Kühn. Organizator je Narodnosno odgojno-pedagoško središte Prosvjetnog ureda.

PEČUH

Opraštanje maturanata Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu upriličit će se 28. travnja, s početkom u 11 sati u spomenutoj ustanovi. Ove se godine od škole oprašta 29 maturanata, a njihova je razrednica Nada Belajski.

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska narodnosna samouprava sela Kozara i Pasionka baština srdačno Vas pozivaju na predstavljanje knjige

OJ, KOZARU, TI SELO NA BRIJEGU

koje će se održati 20. travnja 2017.
u Društvu hrvatskih književnika,
Trg bana Josipa Jelačića 7, Zagreb, s početkom u 12 sati.

Sudjeluju: *Branka Pavić Blažetin, Ana Crnković Andres, Ernest Barić, Stjepan Blažetin, Silvestar Balić i Jozo Čikeš.*

Šaranje pisanica u Šeljenu

U organizaciji šeljinske Hrvatske samouprave, 25. ožujka u mjesnom domu kulture treći put je priređena radionica šaranja pisanica. Voditeljice su bile Ružica Hum iz Križevaca i Éva Mészáros, nastavnica šeljinske škole.

Posjetitelji programa mogli su slušati Ružičinu „priču“ o motivi-

ma koji su simboli i imaju svoju poruku. Sve potrebno za ovaj kreativni rad osigurala je Samouprava. Zainteresirane su čekali kistovi, vosak, boje i kuhana jaja. Bojanje je trajalo u ugodnom ugođaju uz svirku Šeljinskih tamburaša, koji su istovremeno imali probu sa Zoltanom Vizvarijem.

Đurđa Pavleковиć

UMOK

Seoska samouprava dotičnoga naselja Vas srdačno poziva na svečanost sv. Jurja i na Hrvatski bal 22. aprila, u subotu. Program se začme u 15.15 s blagoslavljanjem pšenice pri Spomeniku sv. Jurja, a potom se nastavlja u Seoskoj hiži sa svetom mašom ku celebra kanonik dr. Ferenc Reisner. Za mašom slijedi promocija umočkoga rječnika pod naslovom „Kak mi govorimo – Reči Umočanov / Ahogy mi beszélünk – Fertőhomoki szógyűjtemény“ od autora dr. Jožefa Horvata, a otvara se i izložba slik Katalin Szabó ter Gerharda Cerwenke. Izložbu otvara prof. dr. Franer Kilian, peljač Odbora za kulturu Beč – Mariahilf. U 20 uri počinje Hrvatski bal s kulturnim programom HKD-a „Kajkavci“. Uz večeru i tombolu pravu atmosferu za tanac će osigurati tamburaški sastav Bondersölj iz Koljnofa i mjesni bend „Street“.

SANTOVO

S obzirom da je posrijedi mađarska crkvena godina, svi ovogodišnji glavni uskrсни obredi obavljaju se na mađarskome (Veliki petak u 15 sati, Velika subota u 20 sati), a sporedni na hrvatskom jeziku. Tako se ove godine na hrvatskom jeziku pjeva Plač proroka Jeremije na Veliki četvrtak nakon mise na mađarskom jeziku – u spomen na posljednju večeru – s početkom u 19 sati, na Veliki petak, s početkom u 9 sati – kada se na hrvatskom jeziku izvodi i križni put, te na Veliku subotu u 7 sati. Po navadi, budući da je obred na Veliku subotu s početkom u 20 sati na mađarskom jeziku, na kraju mise ophod oko crkve bit će na hrvatskome. Na prvi i drugi dan Uskrsa mise se služe po nedjeljnome misnom redu, mađarske mise s početkom u 10 sati, a hrvatske u 11.15.